

FUNDACJA
*Archiw: Muzeum Pomorze
Armii K. Wojskowej
87-1 rón, ul. W
tel.: 65-2 e-mail: archiw
K: GON 87050273t

MEMORIAL
General Marii Wittek

206
brak zofj.

WSK
ślask

+ 1943
JSAAK
ZOFJA

116/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — *Isaak Lofia*

T. 116 / WSK

I/1. Relacja *k. 1, s. 1-2*

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 2*

VI. Fotografie —

I/1. Relacja

- Relacja sporządzona przez Marię Markiewiczową na podstawie informacji zebranych od Mieczysława Kłosa (młody L. Isaak), Eleonory Markiewicz, Henryki Gąsiorowej, Zawiercie, 1974, mps (oryg.) k.1, s.1-2

11-1

67/2

Relacja dotycząca udziału w walkach, o wyzwolenie
Z o f i i I s a a k

1. Relacja dotyczy osoby obcej, nieżyjącej
2. Zofia I s a a k, córka Aleksandra i Wiktorii z d. Szyndler ur. w Łomży w 1920 r. - zmarła w Oświęcimiu-Brzezince w pierwszej połowie 1943 roku.
adres rodziny, u której mieszkała ostatnio :
Mieczysław Kloss, Zawiercie, Kościuszki 15.
wieku szkolnego
3. Zosia Isaak od ~~dzieciństwa~~ domu rodzinnego nie miała. Wychowywała się u ciotki - Henryki Jakliczowej, dyr. Państw. Seminarium Naucz. Żeńsk., a następnie Gimnazjum i Liceum Państwowego, Koeduk. w Zawierciu.
Zosia była harcerką.
Z chwilą wybuchu wojny jest absolwentką Czteroletniego Państw. Gimnazjum Ogólnokształcącego w Zawierciu.
- 2 ✓ 4. W dniu 18 sierpnia 1940 r. została aresztowana z mieszkania swej ciotki Henryki Jakliczowej, zam. wówczas w Zawierciu, przy ul. Szymańskiego 11 /ewangelicki/.
Aresztowało ją gestapo pod zarzutem pracy konspiracyjnej.
Wywieziona do więzienia w Opolu, została zwolniona w końcu września. Po zwolnieniu z więzienia została przygarnięta przez swych innych krewnych - Mieczysława i Zofię Kloss w Zawierciu, ul. Kościuszki 15, ~~zostawiających swe dwie córki.~~ /wujek - ewangelicki/
Zosia otrzymała jako karę w następstwie zwolnienia - codzienne meldowanie się na gestapo.
Ciotka, u której wychowywała się od dzieciństwa, w obawie dalszych następstw, zlikwidowała dom w Zawierciu i wyjechała.
Sama była wdową, mąż zginął w Warszawie we wrześniu, miała dwoje dzieci.
- 7 ✓ 5. Wiosną 1941 roku Zosia Isaak zostaje aresztowana powtórnie i już nie wraca.
Podczas drugiego aresztowania znaleziono ulotki pisane przez nią na maszynie z treścią przeciw Hitlerowi.
W-g oświadczenia p. Klossa - maszyna była zidentyfikowana z pismem, co stanowiło dowód obciążający Zosię. /maszyna do pisania w jego domu/
Zosia została wywieziona chwilowo do Lublińca, następnie do więzienia w Opolu, gdzie w międzyczasie nie wiemy, lecz następnie znalazła się w Stammlagrze w Sosnowcu; był to rok 1942-gi.
Dnia 17 grudnia w transporcie 17 kobiet więźniarek, wśród których znalazło się kilka zawiercianek, również więźniarek politycznych, została wysłana do obozu Oświęcim-Brzezinka.
Jako jedna z uczestniczek tego transportu pamiętam, jak Zosia, wysoka, lecz szczupła, drobna panienska, wychudzona i umęczona dotychczasowymi przeżyciami, z trudem trzymała się na swych nożkach, przebierając nimi bezustannie podczas godzinnych zimowych apelów i modłać się głośno.
W modlitwie szukała ratunku, to była jedyna pomoc. /Zosia także była ewangeliczką/
Kilka koleżanek z naszego transportu zostało wybranych do pracy na rewirze, nie pamiętam w jakich okolicznościach Zosia znalazła się tam także, czy wybrana do pracy, czy już jako chora.
W każdym razie okres, w którym na Brzezinkę przybyła Zosia, był okresem zakładania obozu. Zima, głód, brud, wszy, brak zupełny warunków sanitarnych powodowały panowanie epidemii i masową śmiertelność. Ludzie marli masami, stosy trupów leżały pod blokami rewirowymi. Zosia dość długo leżała na rewirze, przeżyła kilka swych starszych więźniarek zawiercianek, w końcu sama odeszła "na zawsze"

Zabrał ją tyfus, ta straszna plaga obozowa. Najprawdopodobniej zmarła w pierwszej połowie 1943 roku - bliżej pełnej wiosny, gdyż dwie zawiercianki żyjące krócej, zmarły w dn. 15 marca 1943r.

Kontakt z nią miała i służyła jej pomocą więźniarka z Zawiercia, pracująca na rewirze p. Zofia Pala.

Pani Zofia Pala obecnie Kawka - przeżyła obóz, obecnie mieszka w Kromołowie k/Zawiercia i jest członkiem ZBoWiD.

Relacja oparta: o pisemną informację wujka Zosi Isaak - p. Mieczysława Klossa, zam. w Zawierciu, Kościuszki 15

Eleonory Markiewicz, zam. w Zawierciu, Piwna 11

Henryki Czapłowej, zam. w Zawierciu, Niedziałkowskiego 10

relacje sporządziła :

Elżbieta Markiewiczowa
z d. Czapła

Zawiercie, 19. III. 1974r.

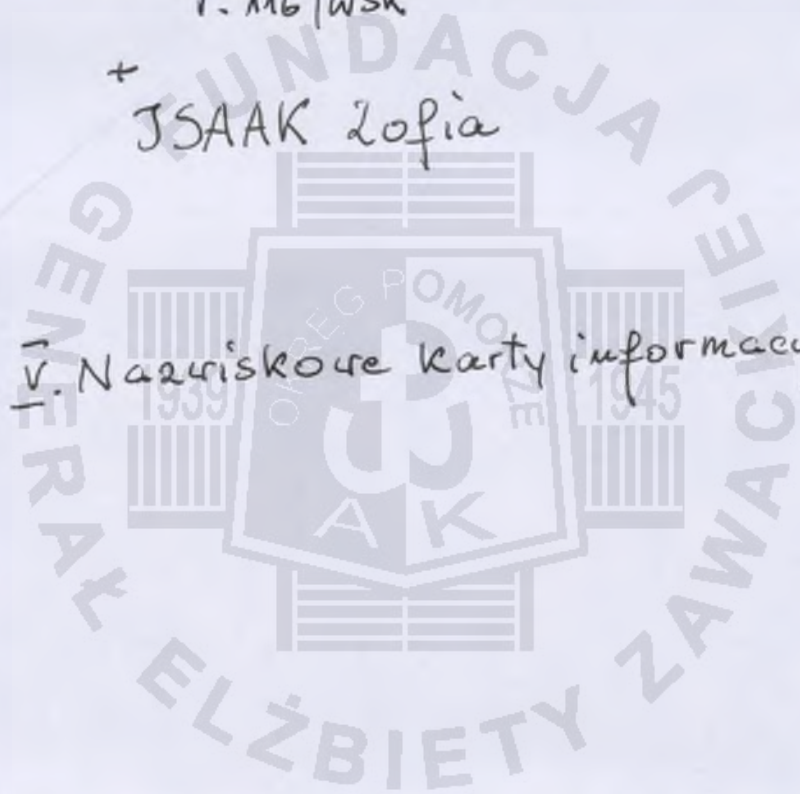

T. MG/WSK

+

JSAAK Zofia

v. Nazarskove karty informacynie: 2.

Nr 160 - Izrael Jofia ... Nazwisko broni Izrael
Relacja Marii Czajla - Markiewicz^{owej}
doc do hab. Elżbiety Zawackiej.

Uproszczenie A. Korczyńskiej do Słownika Biogr. ił.

Zaniewie

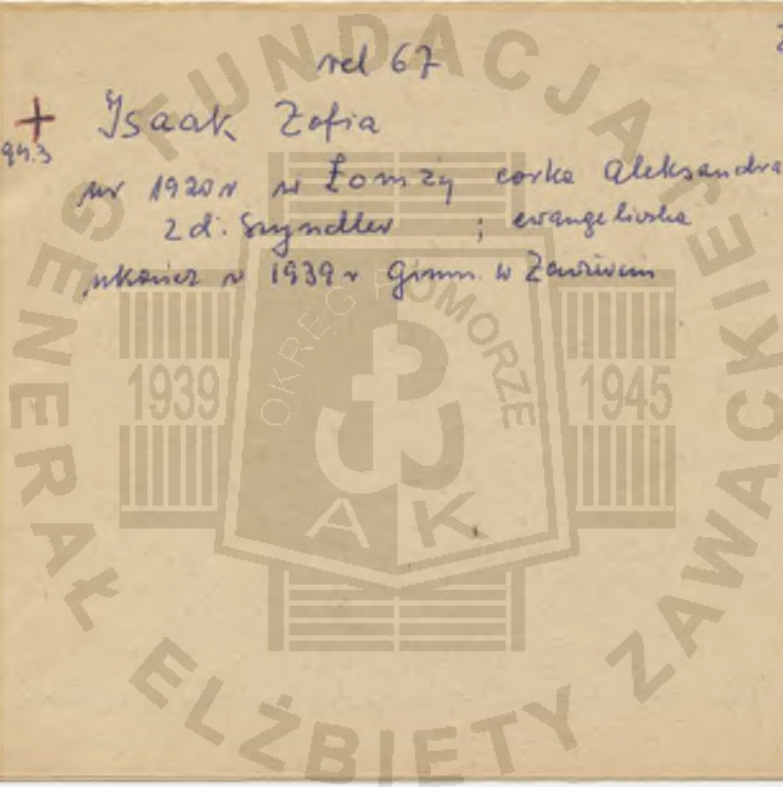
nr 67

†
1943

Isaak Zofia

ur. 1920 r. w Łomży córka Aleksandra i Wiktorii
zd. Synndler ; ewangeliska

wtorek w 1939 r. gimn. w Zaniewiu

+ Isaak Jofia

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 67 Isk
data wpływu 1976

Zawackiej

JSAAK ZOFIA